

XLVII OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

*Wycieczka rowerowa
Szlakiem planowanego Jurajskiego
Parku Narodowego*

TEMAT D

**Projekt jednodniowej wycieczki
krajoznawczej (pieszej lub rowerowej)**

Krystian Stanuchiewicz

**Kl. II, IX LO im. C.K. Norwida
w Częstochowie**

Opiekun: mgr Katarzyna Sołtys

Spis treści:

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka obszaru wycieczki	4
2.1 Środowisko przyrodnicze	4
2.2 Planowany Jurajski Park Narodowy.....	6
3. Cele, uczestnicy i organizacja wycieczki	9
4. Przebieg wycieczki z podziałem na odcinki (38,8 km)	11
4.1 Kusięta Nowe – Olsztyn (5 km; 0 h 40 min jazdy; 0 h 30 min postoju).....	13
4.2 Olsztyn – Zrębice (6,1 km; 1 h 20 min jazdy; 0 h 15 min postoju).....	17
4.3 Zrębice – Brama Twardowskiego (10,4 km; 1 h 30 min jazdy ; 0 h 15 min postoju).....	20
4.4 Brama Twardowskiego – Pstrągarnia Złoty Potok (4,6 km; 0 h 50 min jazdy; 0 h 50 min postoju)	25
4.5 Pstrągarnia – Zespół Pałacowo-Parkowy w Złotym Potoku (3,8 km; 0 h 30 min jazdy; 1 h 00 min postoju)	30
4.6 Zespół Pałacowo-Parkowy – Stacja kolejowa Julianka (8,9 km; 1 h 00 min jazdy; 1h 05 min postoju)	34
5. Propozycje wzbogacenia zagospodarowania turystycznego	37
6. Podsumowanie	39
7. Bibliografia	40
7.1 Źródła	40
7.2 Opracowania	40
7.3 Strony internetowe	40
8. Spis załączników	41

1. Wstęp

Jestem mieszkańcem jurajskiej gminy Przyrów, uczę się w IX Liceum Ogólnokształcącym im. C. K. Norwida w Częstochowie. Ze względu na lokalny patriotyzm i propagowanie ochrony środowiska chciałbym zapoznać moich rówieśników z bogactwem przyrodniczym i kulturowym regionu, oraz zaznajomić młode pokolenie z ideą utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego.

Zdecydowałem się opracować projekt jednodniowej wycieczki krajoznawczej rowerowej, chcąc przedstawić dziś już zapomnianą ideę utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego na terenie północnej części Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Uważam, że propagowanie tego pomysłu w formie wycieczki rowerowej stanowi bardzo atrakcyjny pod względem edukacyjnym i prozdrowotnym sposób na spędzenie wolnego czasu.

Od 2013 roku będąc uczniem szkoły podstawowej, a następnie gimnazjum byłem członkiem sekcji turystyki kolarskiej Szkolnego Klubu Turystycznego przy Gimnazjum w Przyrowie. Aktywnie uczestniczyłem w wyprawach rowerowych klubu. W 2016 roku zajęliśmy wysokie 3 miejsce w Konkursie Turystyki Kolarskiej ZG PTTK na najlepiej pracującą sekcję turystyki kolarskiej PTTK¹. Przyczyniła się do tego nasza XV Wyprawa Rowerowa *Z młodymi dookoła Kielc* przeprowadzona w czerwcu 2016 roku². Przejechaliśmy wtedy około 400 km w 5 dni. Z tego też względu temat turystyki kolarskiej jest mi bliski.

Ryc. 1. Uczestnicy XV Wyprawy Rowerowej „Z młodymi dookoła Kielc”, autor piszący tę pracę czwarty z prawej, czerwiec 2016, fot. Jerzy Sikorski.³

¹ (<http://ktkol.pl/2017/03/01/najlepsi-w-2016-r/#more-6995>)

² (<http://www.skt.przyrow.pl/>)

³ Tamże

2. Charakterystyka obszaru wycieczki

2.1 Środowisko przyrodnicze

Trasa wycieczki rowerowej o długości 38,8 km przebiega przez teren 3 gmin powiatu częstochowskiego: Olsztyn, Janów i Przyrów. Przejedziemy przez północny obszar Wyżyny Częstochowskiej, będącej obok Wyżyny Olkuskiej, Rowu Krzeszowickiego i Grzbietu Tenczyńskiego jedną z czterech części Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Wyjątkiem są okolice stacji kolejowej w Juliance, które leżą na terenie Niecki Włoszczowskiej, wchodzącej w skład Wyżyny Przedborskiej w obrębie Wyżyny Małopolskiej. Według podziału terytorium Polski na jednostki fizyczno-geograficzne dokonanego przez J. Kondrackiego trasa, którą będziemy się poruszać przebiega przez prowincję Wyżyny Polskie i podprowincję Wyżyna Śląsko-Krakowska. W obrębie Wyżyny Śląsko-Krakowskiej trasa wycieczki prawie w całości przebiega przez makroregion Wyżyna Krakowsko-Częstochowska i mezoregion Wyżyna Częstochowska.

Wyżyna Częstochowska obejmuje powierzchnię 1299 km², co stanowi prawie połowę powierzchni Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (2615 km²). Mezoregion jest obszarem silnie rozczłonkowanym dolinami pocięty uskokami, a jego wierzchowina wykazuje duże deniwelacje. Najwyższe wzniesienie Wyżyny Częstochowskiej to Góra Zamkowa w Podzamczu, nazywana też Górą Janowskiego. Osiąga ona wysokość 504 m n.p.m. Na obszarze północnej części wyżyny niewiele wzniesień przekracza 400 m n.p.m. Najwyższa jest Góra Puchacz w Sokolich Górach, która osiąga 402 m n.p.m.

Pod względem geologicznym obszar trasy wycieczki znajduje się w pasie tzw. Monokliny Śląsko-Krakowskiej. Płyta mezozoiczna zbudowana jest z wapieni jurajskich, które tworzą ostańce skalne. W wyniku zjawiska krasowienia skał wapiennych oprócz form krasu powierzchniowego: ostańców i lejków krasowych pod powierzchnią powstały liczne jaskinie. W okresie plejstocénskim łądolód skandynawski pozostawił po sobie osady czwartorzędowe: piaski, ły i żwiry, które są widoczne w rzeźbie terenu w postaci śródleśnych wydym i namulisk w jaskiniach. Obszar jurajski charakteryzuje niedobór wód powierzchniowych spowodowany ciągłym wsiąkaniem wody opadowej w poddane procesowi krasowienia skały wapienne i korytarze jaskiń. Doliny są suche, a wody opadowe często wykorzystują leje krasowe i ponory, aby zasilić zbiornik wód podziemnych. Wyżyna Częstochowska odznacza się bardzo rzadką siecią rzeczną.

Na trasie wycieczki wyróżnia się rzeka Wiercica, która bierze swój początek w krasowych Źródłach Zygmunta i Elżbiety w rezerwacie Parkowe w Żłotym Potoku. Wiercica jest ważnym dopływem górnej Warty. Północny obszar Wyżyny Częstochowskiej cechuje się występowaniem klimatu umiarkowanego przejściowego ciepłego, a średnia roczna temperatura wynosi około 7,5-8 °C. Okres wegetacyjny w okolicach Częstochowy trwa około 210 dni. Dni pogodnych najwięcej jest w maju – średnio 23 dni. Od połowy kwietnia do połowy września trwa okres burzowy, który jest drugim najdłuższym okresem burzowym w Polsce, zaraz po Tatrach. Najwyższa średnia temperatura występuje w lipcu + 17 °C. Maksymalną temperaturę zanotowano w sierpniu + 35 °C. Przeważają wiatry o kierunku zachodnim i południowo-zachodnim (ok. 60 %).

Do osobliwości klimatu należy skrócenie pośrednich pór roku, zmienność pogody w krótkim czasie i duży procent burzowych opadów nawalnych. Średnia roczna suma opadów na Wyżynie Częstochowskiej wynosi 687 mm, z czego ponad 65 % przypada w okresie letnim. Na skalistym podłożu wyżyny wykształciły się rędziny wapienne, czyli gleby płytkie, suche, nierzadko szkieletowe, które łatwo ulegają erozji. Doliny rzek i potoków wypełniają żyzne gleby - mady piaszczyste. Na terenach, gdzie oddziaływał lądolód, przeważają gleby bielcowe wytworzone z różnych rodzajów piasków, glin i utworów pyłowych.

Szata roślinna Wyżyny Częstochowskiej jest bogata w unikatowe endemiczne gatunki, niewystępujące poza Wyżyną Krakowsko-Częstochowską. Należą do nich Przytulia krakowska, rosnąca w załomach skalnych koło Olsztyna oraz Warzucha polska występująca w Źródłach Zygmunta w rezerwacie Parkowe w Żłotym Potoku. W drzewostanie dominuje buczyna oraz bór sosnowy w części północnej.

Na faunę Wyżyny Częstochowskiej składają się pospolite gatunki ssaków, takie jak sarny, dziki, lisy. W jaskiniach wyżyny zamieszkują nietoperze. Jest ich aż 19 gatunków, tj. 90 % wszystkich gatunków znanych w Polsce. Bogaty jest również świat ptaków, obejmujący prawie 200 gatunków. Do przedstawicieli ptaków drapieżnych na terenach wyżyny należą myszołów, jastrząb i puszczyk.

Wybrany przeze mnie obszar północnej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej posiada wysoki stopień przydatności dla popularyzacji wiedzy krajoznawczej ze względu na bogactwo walorów przyrodniczych, np. dla uczestników wycieczek szkolnych i rodzin z dziećmi.

2.2. Planowany Jurajski Park Narodowy

Historia planów utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego sięga początku lat 90. XX wieku. W 1991 roku został powołany przez Wojewodę Częstochowskiego na wniosek Zarządu Wojewódzkiego Ligi Ochrony Przyrody 15 osobowy zespół pod przewodnictwem profesora Romualda Olaczka z Uniwersytetu Łódzkiego. Grupa miała za zadanie przygotować projekt parku narodowego na jurajskich obszarach północnej części Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”. Projekt był już gotowy w 1995 roku, kiedy to został przedstawiony w postaci 3-tomowej dokumentacji naukowej na posiedzeniu Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Częstochowie. Gorącym orędownikiem idei utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego i współautorem projektu był profesor Uniwersytetu Łódzkiego Janusz Hereźniak, związany rodzinnie z ziemią częstochowską.

Po złożeniu dokumentacji projektu Jurajskiego PN do Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody w Częstochowie rozpoczęto starania o uzyskanie aprobaty władz państwowych. Komisja Parków Narodowych i Rezerwatów Państwowej Rady Ochrony Przyrody podczas wyjazdowego posiedzenia w Częstochowie i Złotym Potoku wiosną 1996 roku wydała pozytywną opinię na temat projektu JPN. Po zebraniu uwag i opinii samorządów i mieszkańców gmin jurajskich, Lasów Państwowych i Komisji Państwowej Rady Ochrony Przyrody w maju 1997 roku wprowadzono zmiany granic i powierzchni parku w projekcie. Zmniejszenie obszaru objętego ochroną o około 500 ha nie zaowocowało akceptacją projektu granic planowanego parku przez władze gmin Janów, Olsztyn, Niegowa i Żarki.

W związku z reformą administracyjną państwa proces tworzenia Jurajskiego Parku Narodowego zatrzymał się. Czekano na rozwój wypadków i ustabilizowanie się nowego podziału terytorialnego. W myśl reformy od 1 stycznia 1999 roku 90,1% obszaru projektowanego JPN znalazło się na terenie powiatu częstochowskiego, a 9,9% na terenie powiatu myszkowskiego. W grudniu 2002 roku zostało wystosowane pismo do Ministra Środowiska przez Wojewódzką Komisję Ochrony Przyrody w Katowicach. Apelowano w nim o utworzenie Jurajskiego Parku Narodowego. Niestety projekt nie został zrealizowany i w najbliższej przyszłości nie widać perspektyw na jego realizację.

Dz.U. 2004 Nr 92, poz. 880

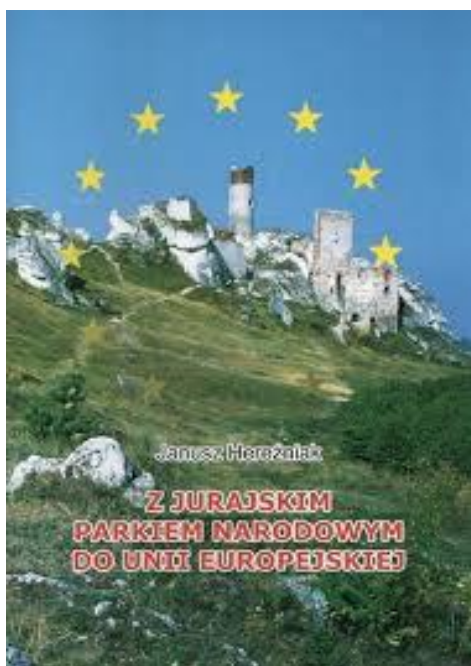
USTAWA
z dnia 16 kwietnia 2004 r.
o ochronie przyrody
(Dz. U. z dnia 30 kwietnia 2004 r.)

Art. 10. 2. Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja może nastąpić po uzgodnieniu z właściwymi miejscowo organami uchwałodawczymi jednostek samorządu terytorialnego, na których obszarze działania planuje się powyższe zmiany, oraz po zaopiniowaniu, w terminie 30 dni od dnia przedłożenia tych zmian, przez zainteresowane organizacje pozarządowe. Niezłożenie opinii w przewidzianym terminie uznaje się za brak uwag.

Art. 162. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 2004 r., z wyjątkiem art. 39 i 134 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

Zgodnie z zapisem Art.10. 2. Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2004 Nr 92 poz. 880) utworzenie parku narodowego wymaga pozytywnej opinii rad gmin, na terenie których park miałby powstać. Park narodowy jest państwową jednostką budżetową zgodnie z przepisami o finansach publicznych. Nadzorcą parków narodowych jest obecnie Minister Środowiska.

Stanowisko gmin Janów, Olsztyn, Niegowa i Żarki pozostaje do dzisiaj niezmiennie, nie wyrażają one zgody na utworzenie Jurajskiego Parku Narodowego. Niestety od 2002 roku nie powrócono do tej sprawy. Ostatnim akordem nagłośnienia idei utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego było wydanie pracy profesora UŁ J. Hereźniaka „Z Jurajskim Parkiem Narodowym do Unii Europejskiej”. Autor zadedykował ją „[...] ogółowi społeczeństwa, a głównie młodzieży gmin jurajskich ziemi częstochowskiej, na terenie których zaproponowano utworzenie Jurajskiego Parku Narodowego - warunkującego wszechstronny rozwój tych gmin i całego regionu”.

Ryc. 2. Strona tytułowa „Z Jurajskim Parkiem Narodowym do Unii Europejskiej”, Janusz Hereźniak, Częstochowa 2004

(https://pbsociety.org.pl/default/wp-content/uploads/2017/03/wb.2016.035_ev_s.pdf)

Ryc. 3. Mapa Jurajskiego Parku Narodowego wg projektu profesora Romualda Olaczka.

Jurajski PN miałby zajmować teren 4 602,59 ha, a powierzchnia jego otuliny wyniosłaby 6 214 ha. Czyniłoby to Jurajski Park Narodowy czwartym najmniejszym parkiem narodowym w Polsce. Z konieczności miałby on charakter wyspowy, tzn. w jego skład wchodziłyby dwie rozdzielne od siebie części - część złotopotocka (3 524,48 ha, 76,6% powierzchni JPN) i olsztyńska (1 078,11 ha, 23,4%). Park został zaprojektowany na terenie 4 gmin: Janowa (66,7%), Olsztyna (23,4%), Niegowy (7,3%) i Żarek (2,6%).

Jurajski Park Narodowy byłby na obecną chwilę 24 parkiem narodowym w Polsce. Obejmowałby on swoim zasięgiem dwa obszary w północnej części mezoregionu Wyżyny Częstochowskiej: część złotopotocką i część olsztyńską. Obecnie tereny te znajdują się w granicach Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych. W skład Jurajskiego PN weszłyby 4 istniejące rezerваты przyrody: „Sokole Góry”, „Parkowe”, „Ostrężnik” i „Bukowa Kępa”.

3. Cele, uczestnicy i organizacja wycieczki

Wycieczka „Szlakiem planowanego Jurajskiego Parku Narodowego” ma na celu ukazać uczestnikom piękno krajobrazów, kultury i historii północnego regionu Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Poprzez przebycie trasy rowerzyści zostaną zapoznani z najważniejszymi atrakcjami, zabytkami i osobliwościami przyrody, na terenie których miałby powstać 24 park narodowy w Polsce. Wycieczka ma również przedstawić uczestnikom ideę utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego oraz uświadomić potrzebę jego istnienia. Wyprawa stanowi ciekawą alternatywę dla tradycyjnych lekcji geografii i biologii.

Wycieczka adresowana jest do młodzieży szkolnej oraz rodzin z nastoletnimi dziećmi. Ze względu na długość trasa może stanowić wyzwanie dla osób nieuprawiających regularnie sportu, jednak uważam, że każdy mógłby ją rekreacyjnie przejechać w jedną z wiosennych lub letnich sobót przy posiadaniu średniej sprawności fizycznej. Bezpieczeństwo sugeruje nam przejechać trasę w co najmniej kilka osób.

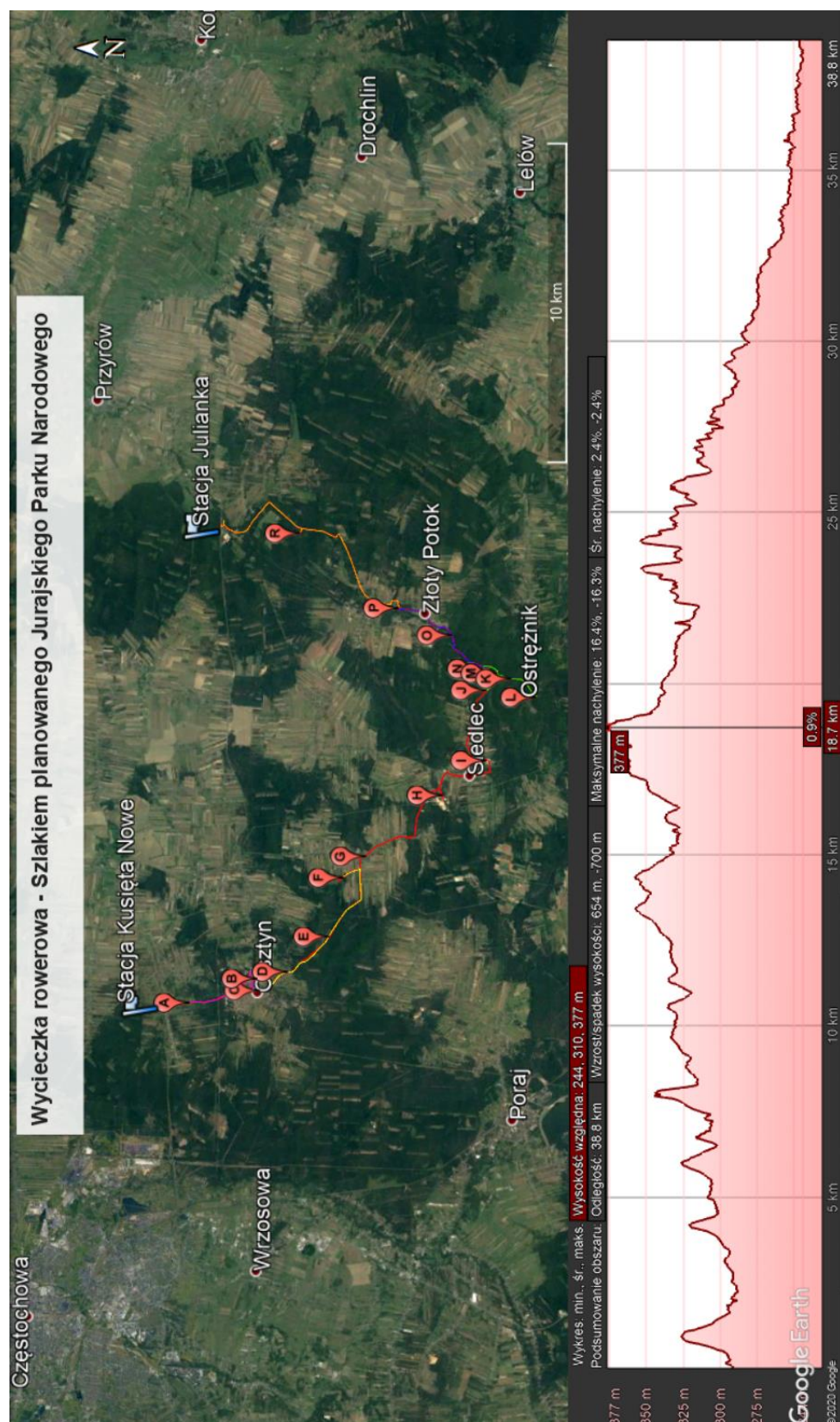
Należy pamiętać o zabraniu ze sobą telefonu komórkowego, mapy turystycznej, apteczki pierwszej pomocy, oraz podstawowych akcesoriów do naprawy roweru (pompka, dętka, zestaw kluczy). Odzież będzie zależała od pogody, jednak w każdym czasie radzę zaopatrzyć się w długie spodnie i dres. Polecam zabrać ze sobą wystarczającą ilość napojów oraz batony i kanapki. Obiad zaplanowałem w pstrągarni w Żółtym Potoku - pstrąg smażony z frytkami i surówką (cena ok. 33 zł). Jest to tradycyjne lokalne danie sięgające historią do początków hodowli pstrąga tęczowego w Żółtym Potoku. W 1881 roku hrabia Edward Raczyński założył tutaj pierwszą w Europie kontynentalnej hodowlę pstrąga tęczowego, która działa nieprzerwanie do dzisiaj. W wielu miejscach trasa wycieczki rowerowej pokrywa się z istniejącymi już szlakami turystycznymi pieszymi i rowerowymi, w tym z głównym jurajskim szlakiem turystycznym – Szlakiem Orlich Gniazd. Największe trudności sprawić mogą odcinki trasy biegnące w Górach Towarnych i w rezerwacie Sokole Góry w gminie Olsztyn, oraz podjazd do Kamieniołomu Warszawskiego w Siedlcu w gminie Janów. Gminy Olsztyn i Janów posiadają dobrze rozwiniętą sieć tras rowerowych. Utrudnieniem mogą być powalone drzewa. Gdy przejeżdżałem trasę wycieczki rowerowej w sierpniu 2020 roku było kilka dni po burzy, dlatego niektóre z drzew zagradzały szlak rowerowy w drodze z rezerwatu „Ostrężnik” do rezerwatu „Parkowe”.

Wycieczka rozpoczyna się w gminie Olsztyn na stacji Kusięta Nowe, a zakończenie wycieczki znajduje się na stacji kolejowej Julianka w gminie Przyrów. Trasę zaplanowałem tak, aby można było dojechać na miejsce startu i mety pociągiem osobowym z i do Częstochowy. Analizując rozkład jazdy pociągów na trasie kolejowej Częstochowa – Kusięta Nowe – Julianka w okresie wakacyjnym od 14 VI 2020 do 29 VIII 2020, spostrzegłem, że aby zdążyć w 10-godzinny czas projektowanej wycieczki uczestnicy muszą wyjechać ze stacji kolejowej Częstochowa Główna pociągiem POLREGIO o godzinie 10:43. Przyjazd na stację kolejową w Kusiętach Nowych nastąpi o 10:55. Przejeżdżamy dwa przystanki.

Nasza wycieczka kończy się na stacji kolejowej Julianka. Uczestnicy wycieczki do Częstochowy wracają pociągiem odjeżdżającym o 20:35, a o 21:01 pociąg przyjeżdża na stację kolejową Częstochowa Główna. W Juliance nie ma kasy biletowej, dlatego w drodze powrotnej należy zaopatrzyć się w bilet u konduktora.

Pociągi linii regionalnych POLREGIO są dostosowane do przewozu rowerów. W ostatnim wagonie składu znajdują się specjalne haki, na których zawiesza się przednie koło, aby rowery zostały bezpiecznie przewiezione na miejsce. Należy pamiętać również o opłacie za przewóz roweru – niezależnie od długości trasy wynosi ona 7 zł za rower. Opłata za przewóz roweru wyniesie w sumie 14 zł, po 7 zł w każdą stronę. Dla osoby ze zniżką szkolną koszt przejazdu w dwie strony jest porównywalny do jednorazowej opłaty za przewóz roweru, czyli ok. 7 zł.

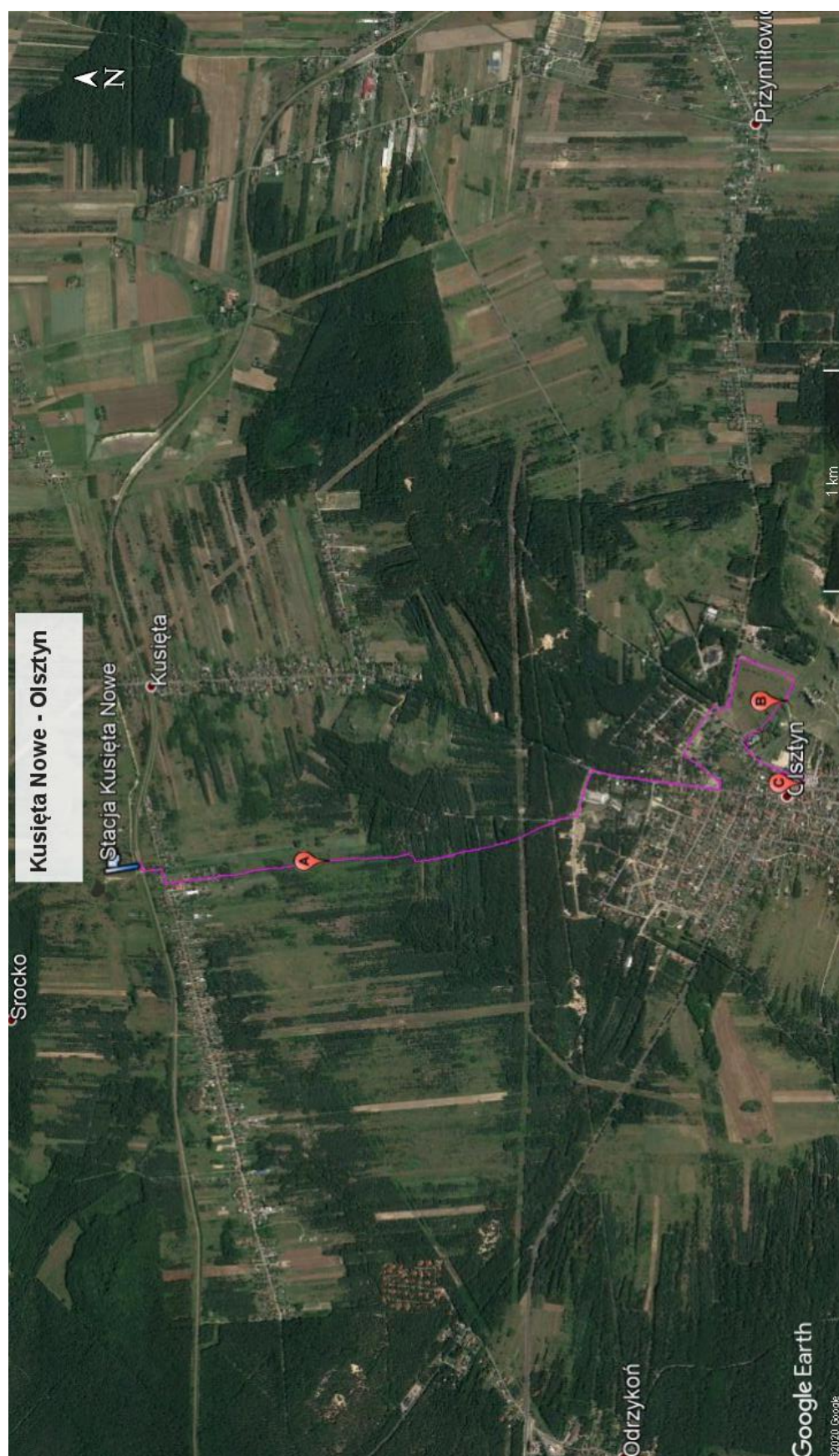
Jedyny alternatywny czas wycieczki ze względu na godziny odjazdów pociągów zakłada wcześniejszy wyjazd z Częstochowy o godz. 6:27 i wcześniejszy powrót pociągiem z Julianki o godzinie 16:15. Uważam jednak, że bardziej przystępny i komfortowy jest wariant późniejszy, tj. pociąg z Częstochowy o 10:43 i powrotny z Julianki o 20:35. Jeśli zdecydujemy się na późniejszy czas wyjazdu to temperatura powietrza będzie wyższa niż wcześniej rano, unikniemy porannej rosy, a uczestnikom wycieczki będzie łatwiej dotrzeć do stacji kolejowej Częstochowa Główna. Pamiętać należy o wcześniejszym sprawdzeniu prognozy pogody. Ostateczna decyzja o wyjeździe powinna być uzależniona od prognozy pogody, wykluczającej wystąpienie letnich burz.

Ryc. 4. Topograficzny szkic trasy wycieczki wraz z profilem wysokościowym, opracowanie własne na podstawie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

<i>Wycieczka rowerowa – Szlakiem planowanego Jurajskiego Parku Narodowego</i>						
L.p.	Nazwa odcinka	Długość	Czas przejazdu	Czas postoju	Stanowiska obserwacyjne	Uwagi
1.	Kusięta Nowe – Olsztyn	5 km	0 h 40 min	0 h 30 min	„A” – punkt widokowy na Górze Sowiej „B” – zamek w Olsztynie „C” – rynek w Olsztynie	Stacja Kusięta Nowe - start
2.	Olsztyn - Zrębice	6,1 km	1 h 20 min	0 h 15 min	„C” – rynek w Olsztynie „D” – punkt widokowy na rez. "Sokole Góry" „E” – Jaskinia Maurycego „F” – Źródło św. Idziego	
3.	Zrębice – Brama Twardowskiego	10,4 km	1 h 30 min	0 h 15 min	„F” – Źródło św. Idziego „G” – kościół św. Idziego w Zrębicach „H” – Pustynia Siedlecka „I” – Kamieniołom Warszawski „J” – Brama Twardowskiego	Kamieniołom Warszawski – punkt wysokościowy, 377 m n.p.m.
4.	Brama Twardowskiego – Pstrągarnia w Złotym Potoku	4,6 km	0 h 50 min	0 h 50 min	„J” – Brama Twardowskiego „K” – Diabelskie Mosty „L” – Ostrężnik „M” – Źródła Zygmunta i Elżbiety „N” – pstrągarnia w Złotym Potoku	
5.	Pstrągarnia – Zespół Palacowo-Parkowy w Złotym Potoku	3,8 km	0 h 30 min	1 h 00 min	„N” – pstrągarnia w Złotym Potoku „O” – Jaskinia „Grota Niedźwiedzia” „P” – Zespół Palacowo-Parkowy w Złotym Potoku	W czasie postoju uwzględnione jest zwiedzanie dworku Kraśnińskich
6.	Zespół Palacowo-Parkowy – Julianka	8,9 km	1 h 00 min	1 h 05 min	„P” – Zespół Palacowo-Parkowy „R” – Stawy Krasianów	Stacja Julianka - meta

Ryc. 5. Tabela – zestawienie odcinków trasy wycieczki, (oprac. własne)

Ryc. 6. Topograficzny szkic 1. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

4. Przebieg wycieczki z podziałem na odcinki

4.1 Kusięta Nowe – Olsztyn

Naszą wycieczkę rozpoczynamy na stacji kolejowej Kusięta Nowe na wysokości 292 m n.p.m. Do tego miejsca możemy dojechać pociągiem z Częstochowy lub z Kielc. Przy kupnie biletu należy pamiętać o osobnej opłacie za możliwość przewozu roweru. W pociągu regionalnym kwota ta jest niezmienna w zależności od długości trasy i wynosi 7 zł.

Ryc. 7. Stacja Kusięta Nowe
- start wycieczki (fot. własna)

Ryc. 8. Panorama Olsztyna z Góry Sowiej
(fot. własna)

Po wyjściu z pociągu na peron stacji kierujemy się zielonym szlakiem rowerowym – „Szlakiem Wokół Gór Sokolich i Olsztyna”. Dojeżdżamy do głównej drogi, skręcamy w prawo, a następnie po 45 m skręcamy w lewo w drogę podrzędną. Właśnie znaleźliśmy się na zielonym szlaku. Kierujemy się nim na południe. Jedziemy stromym podjazdem i po 1,2 km zatrzymujemy się na („A”) Górze Sowiej (327 m n.p.m.) w paśmie Gór Towarnych. Widzimy piękną panoramę Olsztyna i zamku w Olsztynie. Jest to widok warty uwiecznienia, dlatego polecam w tym momencie zrobić zdjęcie. Następnie zjeżdżamy, na odcinku 400 metrów spadek terenu wynosi miejscami kilkanaście stopni. Możemy w tym czasie rozwinąć dużą prędkość i stracić panowanie nad pojazdem, dlatego sugeruję jazdę trzymając hamulce lub sprowadzenie roweru.

Po kolejnych 400 m dojeżdżamy do asfaltowej drogi. Skracamy w lewo i po 220 m znajdujemy się przy drodze prowadzącej ze Mstowa do Olsztyna (ulica Mstowska). Skracamy w prawo, wjeżdżamy na chodnik i jedziemy po ścieżce rowerowej. W tym miejscu wjeżdżamy na rowerowy, czerwony Szlak Orlich Gniazd. Po 580 m skracamy w lewo w ulicę Olchową. Dalej podążamy ścieżką rowerową. Za cmentarzem, na rondzie wjeżdżamy w pierwszy zjazd i kierujemy się tą drogą przez 260 m. Następnie przeprowadzamy rower przez pasy na drugą stronę ulicy prowadzącej od strony Turowa i powtarzamy czynność, tym razem przez Drogę Krajową 46. Jedziemy ścieżką rowerową wzdłuż DK 46 na wschód po stronie zamku przez 240 m. Skracamy w prawo w szutrową dróżkę, która zaprowadzi nas pod sam zamek w Olsztynie. Po lewej stronie widzimy zabytkowy spichlerz z XIX wieku, przeniesiony w to miejsce z Borowna.

Ryc. 9. Zamek w Olsztynie od strony północnej
(fot. własna)

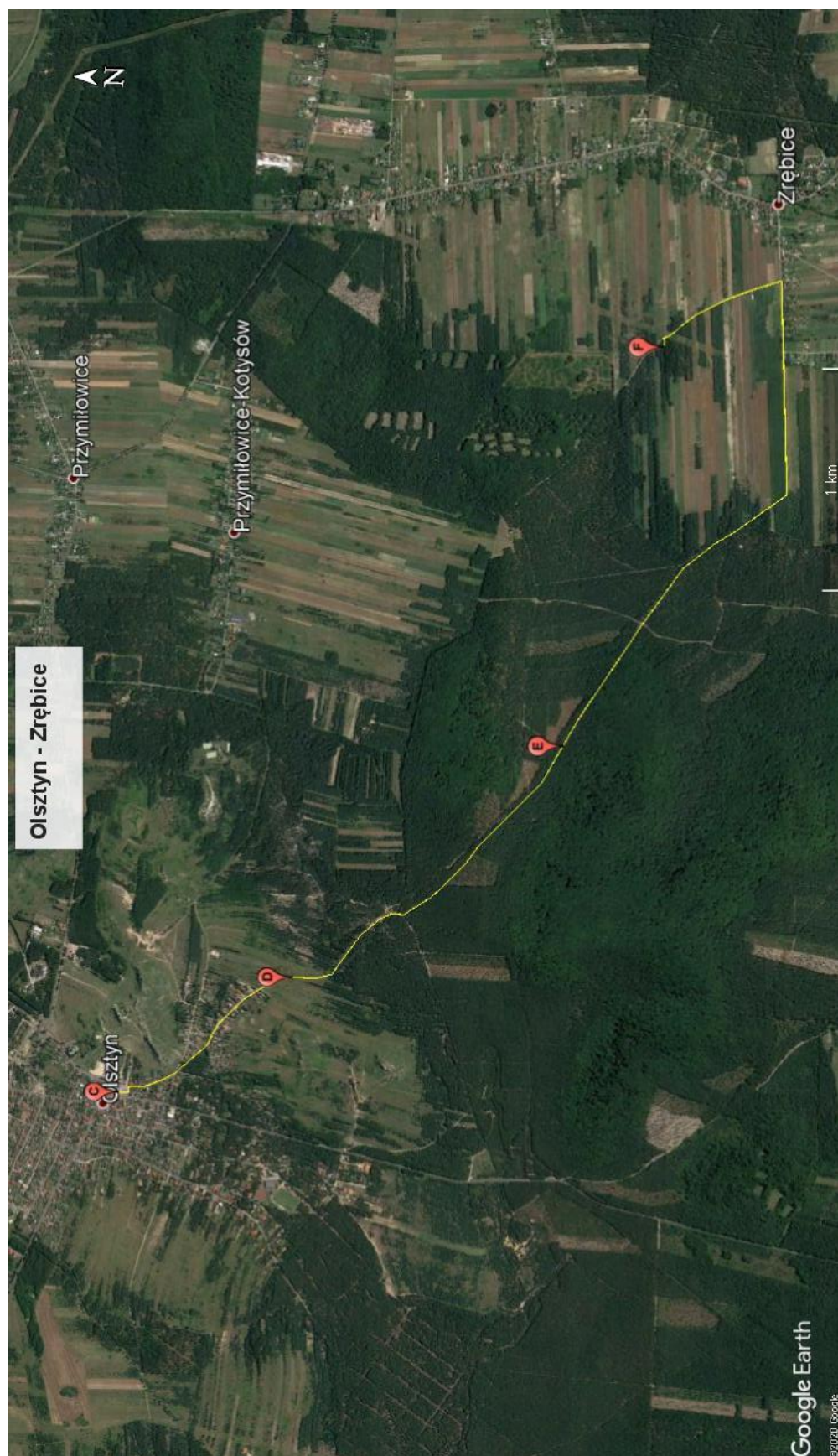
Po 270 m skracamy w prawo i jedziemy kolejną szutrową ścieżką. Znajdujemy się pod samym („B”) olsztyńskim zamkiem. Pierwsza wzmianka o zamku pochodzi z 1349 roku. To właśnie tutaj na polecenie króla Kazimierza III Wielkiego został uwięziony starosta poznański Maciej Borkowic, który skazany za liczne rozboje poniósł w 1360 roku śmierć głodową w lochach tego zamku. W 1369 roku król Kazimierz goszcząc się w zamku w Olsztynie nadał prawa miejskie mojej miejscowości Przyrowowi. To tutaj na przełomie 1587 i 1588 roku starosta olsztyński Kacper Karliński broniąc zamek przed Austriakami poświęcił swojego jedyne go syna dla Ojczyzny w myśl słów, które wypowiedział „Wpierw byłem Polakiem, niż ojcem”. Stojąc pod ruinami zamku olsztyńskiego warto pomyśleć chwilę o jego historii i uświadomić sobie znaczenie, jakie dla regionu i całego państwa miało istnienie tej warowni na Szlaku Orlich Gniazd.

Podążając szutrową ścieżką po 100 m skręcamy w prawo w dróżkę prowadzącą w stronę kościoła parafialnego w Olsztynie. Uważamy na stromy zjazd. Wyjeżdżamy na przykościelny parking, następnie podjeżdżamy do ulicy Kościelnej. Kościół pw. św. Jana Chrzciciela przy którym się znajdujemy został wybudowany w XVIII wieku w stylu barokowym. Jego konsekracja nastąpiła w 1729 roku.

Ryc. 10. Stacja naprawy rowerów na rynku w Olsztynie
(fot. własna)

Skręcamy w lewo w ulicę Kościelną i kierujemy się do („C”) rynku – placu Marszałka Józefa Piłsudskiego. Tutaj następuje pierwszy dłuższy postój. Możemy odpocząć i coś zjeść. Na rynku znajduje się samoobsługowa stacja naprawy rowerów. Możemy dokręcić części mocujące i sprawdzić poziom ciśnienia w oponach. Warto również zwrócić uwagę na fontannę znajdującą się w północno-zachodnim narożniku płyty rynku. Pod strumieniem wody znajduje się róża wiatrów wyznaczająca kierunki geograficzne. Zostały na niej również umieszczone orientacyjne kierunki wybranych okolicznych miejsc i miejscowości, m. in. Częstochowy i rezerwatu „Sokole Góry”, który stanowi zwieńczenie kolejnego odcinka trasy wycieczki rowerowej.

Ryc. 11. Topograficzny szkic 2. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

4.2 Olsztyn – Zrębice

Po postoju, z rynku w Olsztynie kierujemy się w jego południowo-wschodni narożnik. Wjeżdżamy w ulicę Kacpra Karlińskiego i kierujemy się dalej czarnym szlakiem rowerowym – „Szlakiem Olsztyńskim”. Ulicą Karlińskiego podążamy przez 270 m. Po naszej lewej stronie możemy dostrzec wapienne jurajskie skały. Następnie skręcamy lekko w prawo w ulicę Botaniczną. Kierujemy się cały czas tą drogą i będziemy podążać nią do Zrębic przez następne 4,5 km. Po 750 m od skrzyżowania zatrzymamy się, aby („D”) podziwiać panoramę „Sokolich Gór”.

Ryc. 12. Urzędowa tablica informacyjna rezerwatu przyrody „Sokole Góry”,
(fot. własna)

W międzyczasie przejeżdżamy leśną drogą przez Rezerwat Przyrody „Sokole Góry”. Jest to dziesięć wzniesień i masywów wnoszących się średnio 100 m nad okoliczny teren, z najwyższym wzniesieniem Puchacz. Ten leśny rezerwat posiadający powierzchnię 215 ha został objęty ochroną w 1953 roku. Na jego terenie znajdują się wapienne, porośnięte lasem skały jurajskie z licznymi formami krasowymi, do których należą głównie groty i jaskinie. Łącznie na tym obszarze znajduje się 46 jaskiń i schronisk. Jest to największe skupisko na całej Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Jaskinie zamieszkują nietoperze, w tym bardzo rzadkie gatunki Nocek Natterera i Nocek Orzęsiony. Dominującym gatunkiem drzewostanu górnych partii wzgórz jest buk, natomiast dolne partie porasta sosna zwyczajna z domieszką innych gatunków.

Po 2,6 km od zjazdu w ulicę Botaniczną zatrzymujemy się i po naszej prawej stronie w promieniu 20 m szukamy („E”) Jaskini Maurycego. Po kolejnych 1,9 km skręcamy w lewo, aby zobaczyć kapliczkę i („F”) Źródło św. Idziego. na tym odcinku podążamy Szlakiem „Drożki Świętego Idziego”. Przy źródle zatrzymamy się na drugi postój przed dalszą drogą.

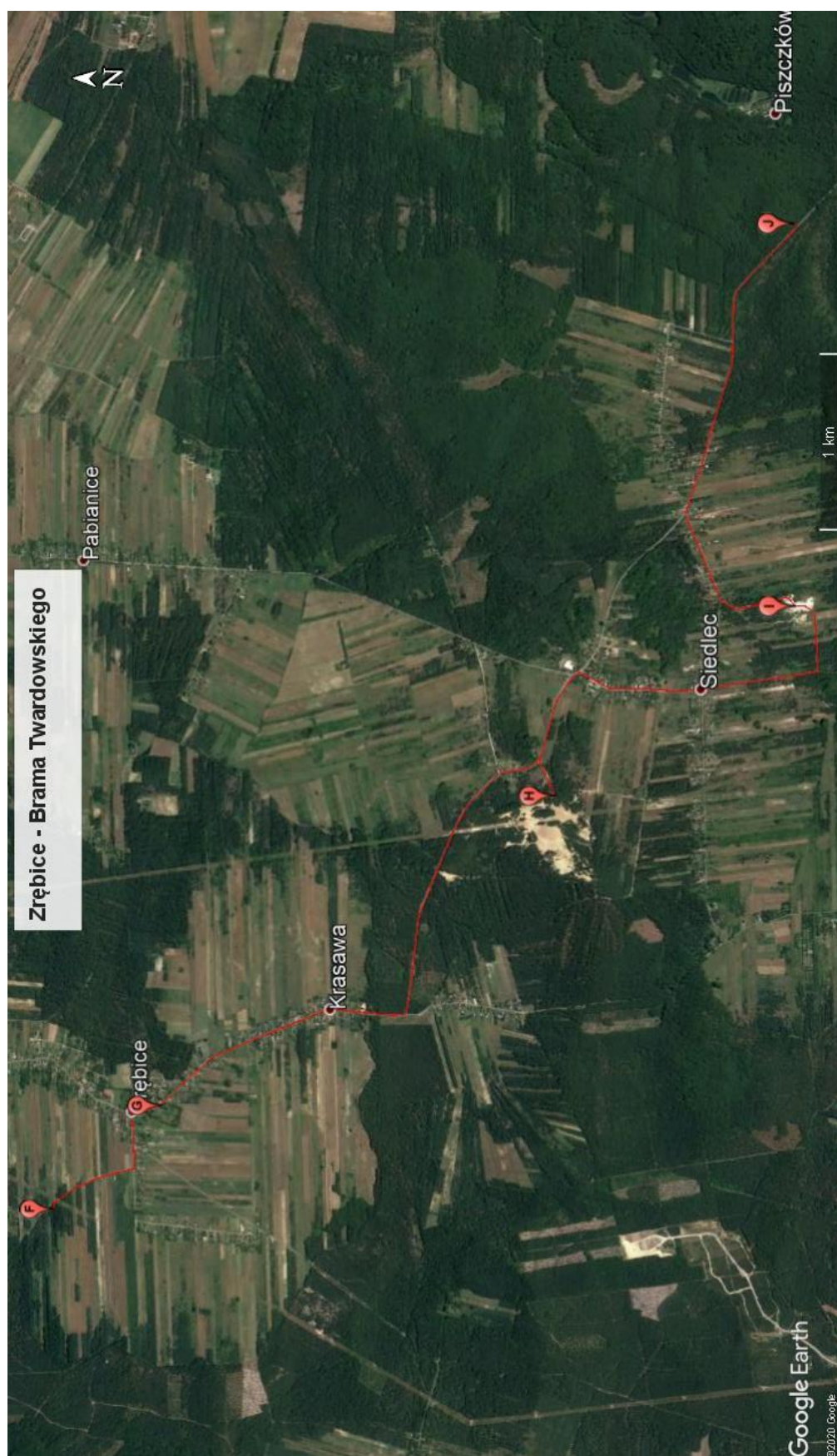
Ryc. 13. Jaskinia Maurycego

(fot. własna)

Ryc. 14. Kapliczka św. Idziego

(fot. własna)

Ryc. 15. Topograficzny szkic 3. odcinka trasy wycieczki,
opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

4.3 Zrębice – Brama Twardowskiego

Po drugim postoju wracamy tą samą drogą, którą dotarliśmy do źródła św. Idziego, aby znaleźć się z powrotem na czarnym szlaku rowerowym – „Szlaku Olsztyńskim”. Szlak ten zaprowadzi nas do („G”) kościoła w Zrębicach. Skręcamy w lewo i kierujemy się do głównej drogi. Następnie skręcamy w prawo i po 200 m znajdujemy się przed zabytkowym kościołem w Zrębicach pw. św. Idziego. Drewniany kościół z 1789 roku, później gruntownie odnawiany, posiada konstrukcję zrębową. W jego wnętrzu możemy zobaczyć barokowy ołtarz z obrazem św. Idziego z XVII wieku. Obok kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XVIII wieku.

Ryc. 16. Kościół św. Idziego w Zrębicach
(fot. własna)

Po zwiedzeniu kościoła skręcamy na południe i kierujemy się drogą Główną w stronę Krasawy przez 1,7 km. Po tym odcinku skręcamy w lewo w stronę Siedlca. Jedziemy zgodnie z kierunkiem drogi przez 1,82 km. Skręcamy w prawo i jedziemy szutrową ścieżką aż do czasu, gdy zauważymy, że kończą się drzewa, a zaczynają się piaszczyste wydmy. Schodzimy wtedy z roweru i idziemy pieszo, ponieważ dalej nie da się przejechać.

Właśnie znaleźliśmy się na („H”) Pustyni Siedleckiej. Powstała ona w wyniku działalności lądolodu (złodowacenie środkowopolskie). Część piaszczysta pustyni wynosi 25 ha, a tereny zalesione ponad 30 ha. W latach 60. XX wieku działała tutaj kopalnia piasku. Obecnie jest to miejsce, w którym można legalnie uprawiać sporty motorowe.

Ryc. 17. Pustynia Siedlecka
(fot. własna)

Wracamy szutrową ścieżką do głównej drogi; ulicy Częstochowskiej. Jedziemy nią do Siedlca przez 620 m. Skręcamy w prawo w ulicę Szkolną i jedziemy 720 m przez Siedlec. Na tym fragmencie drogi poruszamy się niebieskim szlakiem, Szlakiem Warowni Jurajskich.

W Siedlcu znajduje się sklep, dlatego możemy uzupełnić nasze zapasy. Po 720 m jedziemy dalej prosto, droga główna przechodzi w ścieżkę szutrową. Jedziemy nią przez 630 m i skręcamy w lewo, następnie przez 370 m podążamy dalej ścieżką szutrową. Dojeżdżamy do („I”) Kamieniołomu Warszawskiego i osiągamy „premię górską” całej wycieczki; wynosi ona 377 m n.p.m.

Ryc. 18 i Ryc. 19. Kamieniołom Warszawski w Siedlcu
(fot. własna)

Następnie zwiedzamy Kamieniołom Warszawski. W latach 50. XX wieku pozyskiwany stąd kamień wapienny służył do licowania ścian gmachów rządowych w odbudowywanej po wojnie Warszawie, m.in. Urzędu Rady Ministrów i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. W kamieniołomie można znaleźć okazy amonitów.

Z kamieniołomu kierujemy się na północ w stronę szutrowej ścieżki. Wjeżdżamy w nią i jedziemy 300 m. Należy uważać, ponieważ tutaj występuje duży spadek terenu sięgający miejscami nawet 20 stopni. Po 300 m skręcamy lekko w prawo, jedziemy 100 m i dojeżdżamy do głównej drogi; ulicy Tartacznej.

Następnie skręcamy w prawo i jedziemy ulicą Tartaczną przez 550 m. Później skręcamy w prawo w ulicę Częstochowską i jedziemy dalej drogą przez 2 km do ostanca skalnego – Bramy Twardowskiego. W połowie tej trasy wjeżdżamy na teren rezerwatu przyrody „Parkowe”.

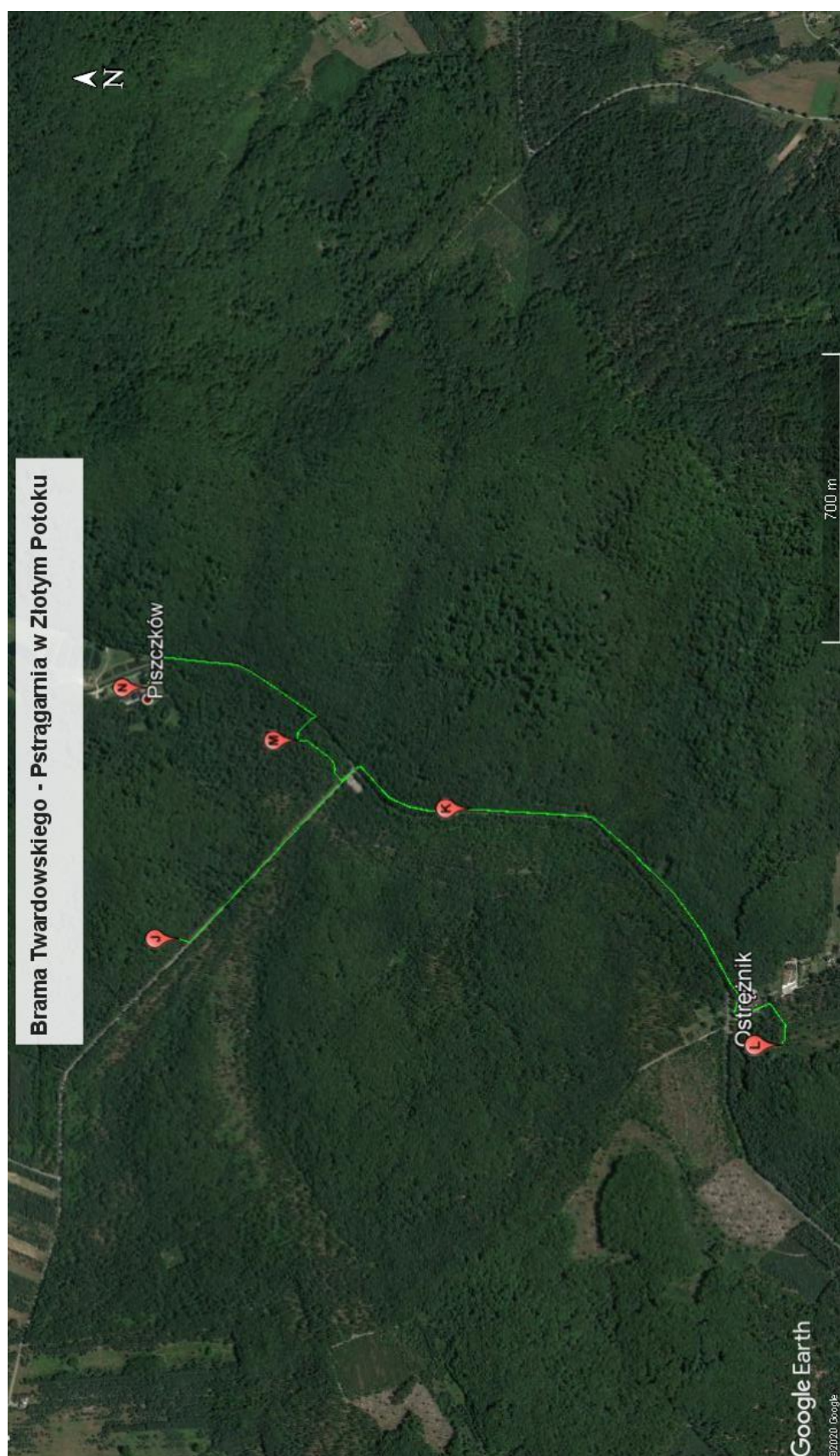
Ryc. 20. Urzędowa tablica informacyjna
rezerwatu przyrody „Parkowe”
(fot. własna)

Ryc. 21. Brama Twardowskiego
(fot. własna)

„Parkowe” to rezerwat krajobrazowy, ustanowiony w 1957 roku. Celem jego utworzenia stała się ochrona jurajskiego krajobrazu doliny górnej Wiercicy wraz ze „Źróżłami Zygmunta i Elżbiety”. Na terenie rezerwatu o powierzchni niespełna 160 ha występują ponory, studnie, jaskinie i malownicze ostańce skalne. Kolejnymi elementami przyrody tego terenu są suche doliny i naturalne lasy bukowe. Endemicznym gatunkiem w runie leśnym rezerwatu jest warzucha polska. Osobliwością rezerwatu jest 10 jaskiń, w tym największa Jaskinia Niedźwiedzia typu schroniskowego. Początkowo w 1957 roku rezerwat obejmował teren 153 ha, jednak w 2011 roku powiększono go do obszaru 234 ha.

(„J”) Brama Twardowskiego to wapienny ostaniec będący symbolem Północnej Jury. Skała ta posiada otwór w kształcie bramy, dlatego wieszcz narodowy Zygmunt Krasiński nazwał ją Bramą Twardowskiego. Nazwa ta wiąże się również z podaniem ludowym. Według jednej z legend Pan Twardowski siedząc na kogucie odbił się od skały i wybijając w niej otwór poszybował na księżyc. W rzeczywistości Brama Twardowskiego jest pozostałością rafy koralowej płytkiego Morza Jurajskiego, w której pod koniec epoki lodowcowej woda z topniejącego lodowca wydrążyła jaskinię. Wskutek późniejszych ruchów tektonicznych podziemna część jaskini została wydźwignięta na powierzchnię, a dzisiaj cieszy ona swoim wyglądem oczy turystów.

Ryc. 22. Topograficzny szkic 4. odcinka trasy wycieczki,
opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

4.4 Brama Twardowskiego – Pstrągarnia Złoty Potok

Wracamy do głównej drogi i jedziemy nią przez 290 m, aż do skrzyżowania z Drogą Wojewódzką DW 793. Następnie przeprowadzamy rowery na drugą stronę tej ulicy, odnajdujemy niebieski szlak rowerowy i kierujemy się nim na południowy wschód i na południe do rezerwatu „Ostrężnik”.

Po 600 m zauważymy po naszej lewej stronie („K”) wapienny ostaniec skalny „Diabelskie Mosty”. Nazwę tym skalnym, porozcinanym szczelinami blokom, sięgającym 20 metrów wysokości, nadał poeta Zygmunt Krasiński. Według legendy diabeł próbując wypatrzyć na księżycu Pana Twardowskiego wpadł między szczeliny skalne i zaklinował się. W sezonie wiosenno-letnim „Diabelskie Mosty” stanowią wielką atrakcję dla osób zainteresowanych wspinaczką.

Ryc. 23. Diabelskie Mosty

(fot. własna)

Powracamy do niebieskiego szlaku rowerowego i kierujemy się nim dalej na południe i zachód przez 700 m. Szlak kończy się, wyjeżdżamy na drogę podrzędną przy której znajdują się restauracje i kwatery noclegowe. Kierujemy się nią na południe i po kilkudziesięciu metrach odnajdujemy po naszej prawej stronie ścieżkę leśną oznaczoną znakami, prowadzącą do („L”) rezerwatu przyrody „Ostrężnik”.

Rezerwat „Ostrężnik” jest leśnym rezerwatem posiadającym powierzchnię 4,1 ha, objętym ochroną w 1960 roku. Celem jego utworzenia była ochrona wzgórza jurajskiego porośniętego lasem bukowo-grabowym. Na wzniesieniu znajdują się ruiny średniowiecznego zamku wraz z Jaskinią Ostrężnicką.

Ryc. 24. Urzędowa tablica informacyjna rezerwatu przyrody „Ostrężnik”
(fot. własna)

Jaskinia Ostrężnicka jest jedną z najbardziej znanych jaskiń północnej części Wyżyny Częstochowskiej. Jest ona typem jaskini poziomej o długości ponad 90 m. Główny otwór wejściowy podzielony jest słupem skalnym na dwie części. Okoliczni mieszkańcy nazywają go „płucami”.

Ryc. 25. Jaskinia Ostrężnicka
(fot. własna)

Tajemniczy zamek Ostrężnik, o którym nie ma żadnych zapisków historycznych, położony jest na wapiennej skale o wysokości 40 m. Warownia ta składała się z zamku górnego i dolnego, oddzielonych od siebie głęboką fosą. Do naszych czasów zachowały się tylko przyziemne fragmenty murów, a całość porasta las bukowy.

Powracamy tą samą drogą, którą dotarliśmy do Ostrężnika, aż do miejsca, w którym znaleźliśmy się na niebieskim szlaku rowerowym. Cofamy się drogą prowadzącą do Siedlca około 50 m od skrzyżowania z DW 793 i skręcamy w prawo w żółty szlak rowerowy, który zaprowadzi nas do („M”) Źródeł Zygmunta i Elżbiety.

Ryc. 26. Źródła Zygmunta i Elżbiety
(fot. własna)

Nazwę źródłom nadał Zygmunt Krasiński od imion swoich dzieci, które przebywały razem z nim w Złotym Potoku w 1857 roku. Wypływające z kilkunastu szczelin potoki są zasilane licznymi źródłami korytowymi. Potoki tworzą meandry, w zakolach których posiada swoje stanowiska endemiczny gatunek rośliny – Warzucha Polska. Przy źródłach żyją również maleńki skorupiak – Kiełż Zdrojowy oraz ślimak Źródlarka Karpacka, obydwa gatunki są relikdami epoki lodowcowej. Oba potoki ze Źródeł Zygmunta i Elżbiety łączą się następnie w rzekę Wiercicę, tworząc malowniczą Dolinę Wiercicy.

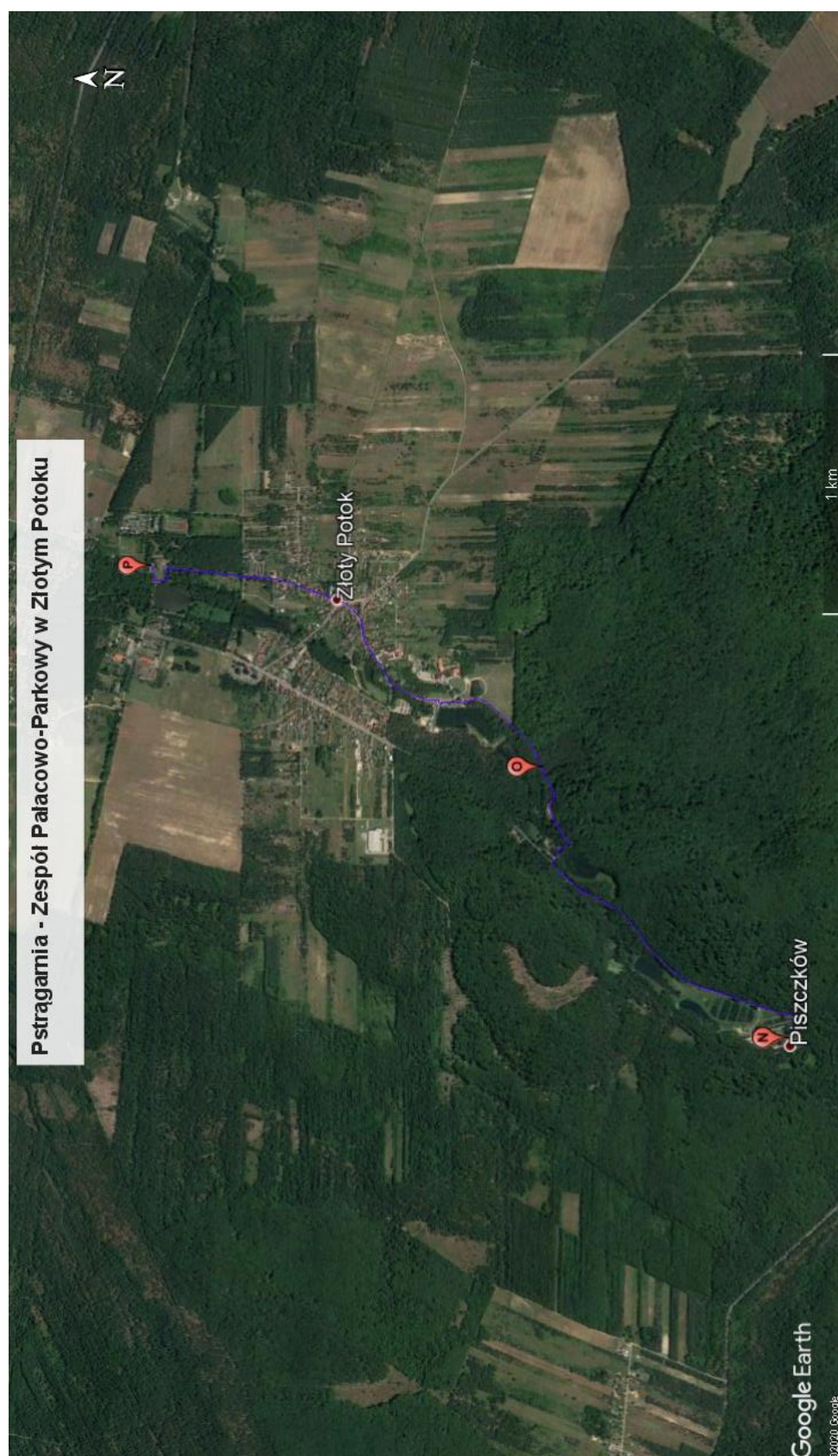
Następnie odszukujemy ścieżkę, która prowadzi w górę skarpy, pod którą się znajdujemy. Przemierzamy się nią i wychodzimy na DW 793. Widzimy również pasy dla pieszych. Przemierzamy się nimi na drugą stronę drogi. Następnie jedziemy DW 793 przez 550 m, kiedy to po lewej stronie widzimy pierwszą bramę wjazdową za drzewami. Jest to brama prowadząca do („N”) Pstrągarni w Złotym Potoku, w której zjemy obiad. Na miejscu można również kupić żywe ryby na wynos (pstrągi, karpie, jesiotry) lub spożyć smażone ryby na miejscu. Specjalnością tutejszej restauracji jest smażony pstrąg tęczowy, którego hodowla w tym miejscu sięga końca XIX wieku.

Ryc. 27. Pstrągarnia w Złotym Potoku
(fot. własna)

Ryc. 28. Smażony pstrąg tęczowy
(fot. własna)

Ryc. 29. Topograficzny szkic 5. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

4.5 Pstrągarnia Złoty Potok – Zespół Pałacowo-Parkowy w Złotym Potoku

Po spożytym posiłku dochodzimy do DW 793 i przechodzimy na jej drugą stronę. Naprzeciw pstrągarni po drugiej stronie drogi znajduje się Skała z Krzyżem wraz z wykutym na niej herbem Krasieńskich – Ślepowron.

Za Skałą z Krzyżem znajdują się ruiny warownego grodziska skalnego z okresu plemiennego „Osiedle Wały” – VII do XI w n.e. Do dzisiaj zachowały się potrójne wały grodziska w kształcie elipsy, zbudowane z ziemi, kamieni i drewna. Gród zajmował powierzchnię około 14 a i był siedzibą władcy terytorialnego.

Następnie powracamy na DW 793 i kierujemy się nią na północ. Po 1100 m znajdujemy się przed dawnym schroniskiem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Skręcamy w prawo na parking przy budynku. Kierujemy się na wschód od drogi i jedziemy przez 50 m, wjeżdżamy na zielony szlak rowerowy Zygmunta Krasieńskiego. Po naszej lewej znajduje się dawny zabytkowy młyn wodny Kołaczew, natomiast po naszej prawej rozpościera się widok na staw „Sen Nocy Letniej”. Według przekazów ludowych nazwę temu zbiornikowi nadał poeta Zygmunt Krasieński.

Ryc. 30. Staw „Sen Nocy Letniej”
(fot. własna)

Kierujemy się ścieżką dalej na wschód przez 50 m. Po naszej lewej znajduje się „Źródełko spełnionych marzeń”. Według legendy należy stanąć w nurcie wody przy samym źródle, odwrócić się plecami do biegu wody, wyłowić zielony kamień, zamknąć oczy, pomyśleć o wybranym marzeniu i rzucić kamień prawą ręką przez lewe ramię. Jeśli kamień wpadnie do wody, to marzenie się spełni.

Za źródłem skręcamy w lewo w dróżkę prowadzącą na północ. Po przebyciu 30 m po naszej lewej możemy zauważyć ruiny dawnego amfiteatru. My jednak poruszamy się dalej zielonym szlakiem rowerowym przez 250 m, kiedy to po naszej prawej stronie zauważamy („O”) Jaskinię „Grota Niedźwiedzia”.

Ryc. 31. Jaskinia „Grota Niedźwiedzia”
(fot. własna)

Ryc. 32. Staw „Amerykan”
(fot. własna)

Jaskinia „Grota Niedźwiedzia” to najczęściej odwiedzana jaskinia w Żółtym Potoku. Została ona odkryta przez Zygmunta Krasińskiego, a jej nazwa pochodzi od znaleziska czaszki Niedźwiedzia Jaskiniowego – największego znalezionej na Jurze Krakowsko – Częstochowskiej.

Po zwiedzeniu jaskini wracamy na zielony szlak i kierujemy się nim dalej na północny wschód i północ. Wyjeżdżamy na Błonia Żółtopotockie. To właśnie tutaj każdego lata organizowane jest Filmowe Lato – impreza kulturalna polegająca na projekcji filmów w plenerze przez całą noc. Poruszamy się dalej ścieżką spacerową na północ. Po 70 m, gdy skończą się drzewa, po naszej lewej dostrzegamy staw „Amerykan”, natomiast po naszej prawej na wzniesieniu widzimy hotel Kmicic. Staw Amerykan to jezioro przepływowe na rzece Wiercicy. Nazwa została nadana na cześć senatora amerykańskiego, który przywiózł zalęgową partię ikry pstrąga tęczowego z Ameryki do Żółtego Potoku.

Jedziemy dalej przez 100 m na północ. Po naszej lewej stronie znajdują się stanowiska gastronomiczne. Możemy skusić się tutaj na porcję lodów włoskich, amerykańskich lub gałkowych.

Po deserze kierujemy się na wschód i skręcamy w lewo w ulicę. Po 200 m docieramy do skrzyżowania z ulicą Jana Wrzosa. Skręcamy w prawo i kierujemy się tą ulicą przez 300 m, do placu Świętego Jana Chrzyciela. Wjeżdżamy w pierwszy wybrukowany zjazd w lewo. Przejeżdżamy 80 m i znajdujemy się przed rondem. Skręcamy w ulicę Klonową, przy której znajduje się kościół parafialny pw. św. Jana Chrzyciela.

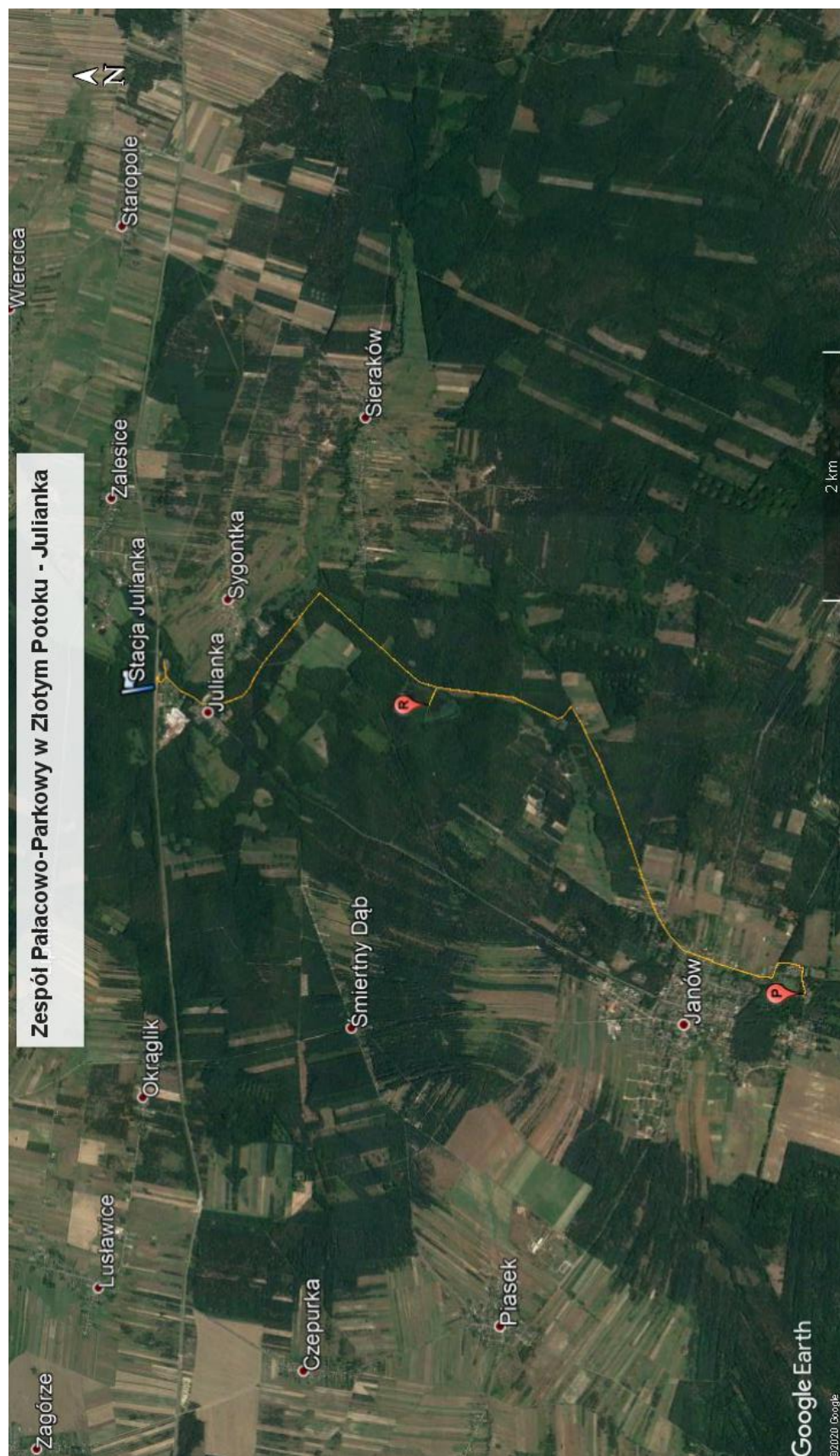

Ryc. 33. Pałac Raczyńskich w Żółtym Potoku
(fot. własna)

Ryc. 34. Dworek Krasieńskich
(fot. własna)

Ulicą Klonową jedziemy przez 420 m, kiedy to droga ta doprowadza nas do skrzyżowania z ulicą Parkową i znajdujemy furtkę usytuowaną w murze („P”) Zespołu Pałacowo-Parkowego. Po wejściu na teren parku poruszamy się 340 m na północ szutrową ścieżką. Po przebyciu tej odległości znajdujemy się przed Pałacem Raczyńskich. Możemy zejść z rowerów i zwiedzić pałac z zewnątrz, a następnie zwiedzić wystawę w Muzeum Regionalnym, znajdującą się w Dworku Krasieńskich. W muzeum przechowywane są pamiątki po wieszczu i jego rodzinie. Jest ono czynne od poniedziałku do piątku do 17:00, a w soboty i niedziele do 18:00. Czas przewidziany na zwiedzanie podczas naszej wycieczki to minimum 30 min. Po zwiedzeniu muzeum kierujemy się na zachód nad staw Irydion.

Ryc. 35. Topograficzny szkic 6. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

4.6 Zespół Pałacowo-Parkowy – Stacja kolejowa Julianka

Po zwiedzeniu Zespołu Parkowo-Pałacowego kierujemy się drogą asfaltową na wschód. Po 200 m, za Technikum im. Władysława Szafera skręcamy w lewo, po kolejnych 20 m w prawo i znajdujemy bramę w murze. Przechodząc przez bramę skręcamy w lewo, kierujemy się na północ wzdłuż muru. Szutrowa droga po 170 m doprowadzi nas do ulicy Kosynierów. Będąc już na niej skręcamy w lewo, na zachód i kierujemy się dalej wzdłuż muru. Po 140 m skręcamy w prawo w ulicę Dębową, którą kierujemy się przez 490 m. Następnie na skrzyżowaniu z ulicą Kielecką wjeżdżamy na wprost w ulicę Koniecpolską. Zgodnie z kierunkiem drogi kierujemy się nią przez 2,58 km. Następnie skręcamy w lewo i jedziemy drogą leśną przez 1,1 km.

Ryc. 36. Stawy Krasianów
(fot. własna)

Ryc. 37. Grobli między
Stawami Krasianów
(fot. własna)

Skręcamy w lewo i po 100 m znajdujemy się na grobli rozdzielającej dwa zbiorniki. Są to („R”) Stawy Krasianów, dwa przepływowe jeziora na rzece Wiercicy przedzielone groblą. Polecam w tym momencie zatrzymać się i zrobić zdjęcie otaczającego nas krajobrazu.

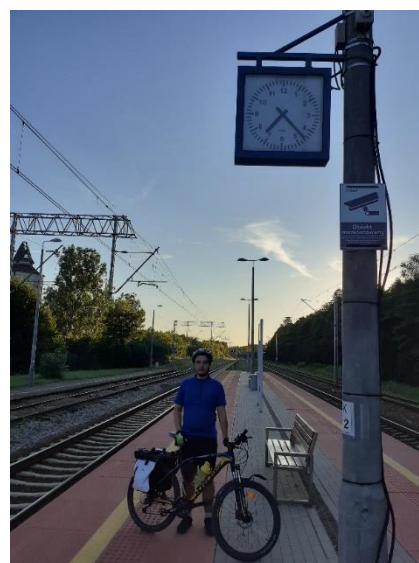
Wracamy z grobli do drogi leśnej i kierujemy się nią na północ i północny wschód przez 1,35 km. Znajdujemy się na skrzyżowaniu z drogą powiatową. Skręcamy w nią w lewo. Po 270 m zatrzymujemy się i spoglądamy w prawo. Widzimy pomnik przyrody „Dęby nad Wiercicą”. Kierujemy się dalej drogą asfaltową na zachód przez 1,26 km do skrzyżowania DW 793. Skręcamy w prawo.

Znaleźliśmy się w miejscowości Julianka, w której zakończy się nasza wycieczka. Kierujemy się 560 m Droga Wojewódzką 793. Następnie zatrzymujemy się i udajemy się na ostatni ciepły posiłek w Zajeździe „Stacja Smaku”. Polecam bardzo pyszną pizzę „Contadinę”.

Ryc. 38. Pizza „Contadina” w „Stacji Smaku” w Juliance,

<https://www.facebook.com/Stacja.Smaku/photos/1758624874306449>

Ryc. 39 i Ryc. 40. Stacja kolejowa w Juliance
(fot. własna)

Po spożytym posiłku wracamy 140 m DW 793 na zachód do skrzyżowania z ulicą. Skręcamy w nią i kierujemy się do dworca PKP Julianka. Kierujemy się na drugą stronę budynku za jego wschodnim skrzydłem. Następnie wchodzimy na peron poprzez kładkę. Tutaj nasza wycieczka się kończy. Oczekujemy na pociąg, którym powrócimy do domu.

5. Propozycje wzbogacenia zagospodarowania turystycznego

Po przejechaniu trasy wycieczki w środę 12.08.2020 r. mogę pokusić się o podanie kilku przemyśleń i uwag w kwestii wzbogacenia zagospodarowania turystycznego na obszarze trasy wycieczki rowerowej „Szlakiem planowanego Jurajskiego Parku Narodowego”.

Rozpoczynając planowanie wyprawy miałem problem ze znalezieniem połączenia kolejowego z Częstochowy do Kusiąt Nowych oraz z Julianki do Częstochowy o przystępnej godzinie. Według rozkładu dojazd z Częstochowy możliwy jest tylko wcześnie rano o godz. 6:30, lub dopiero po 4 godzinach o 10:43. Powrót z Julianki do Częstochowy możliwy jest o 16:15, a następny dopiero o 20:35. Brakuje optymalnego połączenia, aby wycieczka mogła rozpocząć się w Kusiętach Nowych około godziny 8:00-9:00, a zakończyć się w Juliance około godziny 18:00-19:00. Podobny problem dotyka wiele mniejszych miejscowości w Polsce. Mowa tu o wykluczeniu komunikacyjnym pełnym lub częściowym. Samorządy terytorialne w połączeniu z organami administracji centralnej powinny zadbać o zapewnienie obywatelom dojazdu do aglomeracji miejskich i powrotu z nich, w tym przypadku do Częstochowy. Nie może być tak, że na kolejne połączenie kolejowe trzeba czekać aż 4 godziny. Pociągi powinny kursować w większej częstotliwości i w bardziej przystępnych godzinach.

Obszar po którym się poruszałem, obfituje w wiele wyznaczonych szlaków turystycznych pieszych i rowerowych, jednak w niektórych miejscach wymagają one odnowienia i uzupełnienia oznaczeń. Dla przykładu, przejeżdżając czarnym szlakiem rowerowym przez rezerwat „Sokole Góry” miałem trudność ze zlokalizowaniem Jaskini Maurycego. Brak było tablic informacyjnych wskazujących miejsce tej jaskini. Jest to o tyle zastanawiające, że obiekt ten znajduje się w bliskiej odległości od szlaku. Należy więc wzbogacić szlaki o nowe, aktualne tablice informacyjne, natomiast tablice istniejące, ale nieczytelne, bądź zniszczone powinny zostać odnowione.

Jurajskie tereny są obdarzone urokliwym krajobrazem, a ich pejzaże stanowią atrakcyjne widoki dla oka. Obszary odkryte można podziwiać w pełnej krasie, na przykład ze wzgórza zamkowego w Olsztynie. W przypadku terenów zalesionych pełne podziwianie krajobrazów umożliwiłyby tylko platformy widokowe. Nawet gdyby wspiąć się na wysokie ostańce skalne w rezerwacie „Parkowe”, np. „Diabelskie Mosty”,

to i tak korony drzew lasu bukowego przesłaniają daleki horyzont. Podobne projekty są realizowane w ostatnich latach w wielu miejscach w Polsce. Głośną inwestycją oddaną do użytku w 2019 roku była wieża widokowa o wysokości 49,5 m w Słotwinach koło Krynicy – Zdrój. Jest ona pierwszą w Polsce wieżą widokową razem ze ścieżką w koronach drzew o unikalnej drewnianej konstrukcji, natomiast z platformy widokowej w Smolnikach na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego kręcono ujęcia krajobrazów do filmu Andrzeja Wajdy pt.: „Pan Tadeusz”. Obydwa obiekty stanowią ważną część infrastruktury turystycznej dla swoich regionów i przyciągają rzesze turystów. Również ja byłem jednym z szczęśliwców, którym udało się podziwiać piękne krajobrazy Pojezierza Suwalskiego i Beskidu Sądeckiego, dzięki istniejącym platformom widokowym. Uważam, że wybudowanie platformy widokowej na terenie rezerwatu „Parkowe” w Złotym Potoku znacząco podniosłoby wartość turystyczną regionu oraz umożliwiłoby turystom ujrzeć widoków wcześniej niedostępnych dla ich oczu.

6. Podsumowanie

Podsumowując uważam, że *Wycieczka rowerowa Szlakiem planowanego Jurajskiego Parku Narodowego* jest atrakcyjną formą spędzania wolnego czasu i doświadczenia osobliwości świata przyrody północnej części Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Uczestnicy wyprawy mogą zapoznać się z mniej lub bardziej znanymi „cudami natury” przy jednoczesnej prozdrowotnej aktywności fizycznej z wykorzystaniem roweru. W ciągu 10 godzin można przejechać dystans prawie 40 km po wyznaczonych szlakach w terenie naturalnym i zwiedzić okoliczne atrakcje turystyczne, co nie byłoby możliwe w przypadku wycieczki pieszej w tych samych warunkach. Wymaga to jednak odpowiedniej organizacji, przestrzegania harmonogramu, dużej dyscypliny czasowej i pewnej sprawności fizycznej od wycieczkowiczów.

Planując wycieczkę, a następnie przemierzając całą trasę korzystałem z różnych aplikacji multimedialnych. Zaplanowałem i nagrałem trasę przy pomocy aplikacji Traseo, a dzięki programowi Google Earth Pro byłem w stanie narysować trasę wycieczki wraz z podziałem na odcinki oraz sporządzić profil terenu. Do udziału w wycieczce zachęciłem członków mojej rodziny: rodziców, 10-letnią siostrę, wujka z żoną i 6-letnim synem. Z wycieczki powstał filmik z moim udziałem wykonany przy pomocy aplikacji Relive⁴. Dzięki wyżej wymienionym czynnościom posiadam nowe umiejętności informatyczne z wykorzystaniem ich w praktyce.

Wnioskiem, który nasunął mi się po przejechaniu trasy jest fakt, że tego typu wycieczki szlifują ludzki charakter i wpływają na utożsamianie się miejscowych z Małą Ojczyzną, kształtując ich lokalny patriotyzm. Mam nadzieję, że wycieczka ta przyczyni się do rozpropagowania idei utworzenia planowanego Jurajskiego Parku Narodowego. Gdy po latach jego utworzenie stanie się faktem, a przyczyni się do tego moja wycieczka, będę czuł się usatysfakcjonowany.

⁴ Filmik z trasy udostępniony został pod adresem: (<https://www.relive.cc/view/v8qkddwZMKv>)

7. Bibliografia

7.1 Źródła

1. Gmina Janów, mapa turystyczna, skala 1:25 000, Wyd. Compass, Kraków 2006
2. Gmina Olsztyn, mapa turystyczna, skala 1:25 000, Wyd. Compass, Kraków 2011
3. Partnerstwo Północnej Jury, mapa turystyczna, skala 1:45 000, Wyd. Compass, Kraków 2007
4. Rowerem Przez Powiat Częstochowski, mapa turystyczna, skala 1:75 000, Wyd. Compass, Kraków 2012
5. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., Dz.U. 2004 Nr 92, poz. 880

7.2 Opracowania

1. Hereźniak J., Rezerваты Przyrody Ziemi Częstochowskiej, Częstochowa 2002
2. Hereźniak J., Z Jurajskim Parkiem Narodowym do Unii Europejskiej, Częstochowskie Towarzystwo Naukowe, Częstochowa 2004
3. Jura Krakowsko-Częstochowska, (red.) Wamberski G., Kraków 1995
4. Jurajska Gmina Olsztyn, album historyczny, (red.) Romański R., Gryl L., Olsztyn 2017
5. Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, Warszawa 1988
6. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd, Stawki, Załęczański, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, (red.) Mastaj J., Katowice 2008
7. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, przewodnik, (red.) Błędowski J., Janusiewicz R., Wrocław 1994

7.3 Strony Internetowe

1. (www.geoportal.gov.pl)
2. (www.olsztyn-jurajski.pl)
3. (www.janow.pl)
4. (www.traseo.pl)
5. (www.relive.cc)
6. (<https://www.polska.travel/pl/przyrodnicze/punkty-widokowe-w-smolnikach>)
7. (https://pl.wikipedia.org/wiki/Wie%C5%BCa_widokowa_w_Krynicy-Zdroju)
8. (<http://www.skt.przyrow.pl/>)
9. (<http://ktkol.pl/2017/03/01/najlepsi-w-2016-r/#more-6995>)
10. (google.pl/maps)
11. (<https://www.facebook.com/Stacja.Smaku/photos/1758624874306449>)

8. Spis załączników

- Ryc.1. Uczestnicy XV Wyprawy Rowerowej „Z młodymi dookoła Kielc”, czerwiec 2016, fot. Jerzy Sikorski (<http://www.skt.przyrow.pl/>)
- Ryc. 2. Strona tytułowa „Z Jurajskim Parkiem Narodowym do Unii Europejskiej”, Janusz Hereźniak, Częstochowa 2004
(https://pbsociety.org.pl/default/wp-content/uploads/2017/03/wb.2016.035_ev_s.pdf)
- Ryc. 3. Mapa Jurajskiego Parku Narodowego wg projektu prof. Romualda Olaczka
- Ryc. 4. Topograficzny szkic trasy wycieczki wraz z profilem wysokościowym, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro
- Ryc. 5. Tabela – zestawienie odcinków trasy wycieczki (oprac. własne)
- Ryc. 6. Topograficzny szkic 1. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro
- Ryc. 7. Stacja Kusięta Nowe – start wycieczki (fot. własna)
- Ryc. 8. Panorama Olsztyna z Góry Sowiej (fot. własna)
- Ryc. 9. Zamek w Olsztynie od strony północnej (fot. własna)
- Ryc. 10. Stacja naprawy rowerów na rynku w Olsztynie (fot. własna)
- Ryc. 11. Topograficzny szkic 2. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro
- Ryc. 12. Urzędowa tablica informacyjna rezerwatu przyrody „Sokole Góry” (fot. własna)
- Ryc. 13. Jaskinia Maurycego (fot. własna)
- Ryc. 14. Kapliczka św. Idziego (fot. własna)
- Ryc. 15. Topograficzny szkic 3. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro
- Ryc. 16. Kościół św. Idziego w Zrębicach (fot. własna)
- Ryc. 17. Pustynia Siedlecka (fot. własna)
- Ryc. 18. Kamieniołom Warszawski w Siedlcu (fot. własna)
- Ryc. 19. Kamieniołom Warszawski w Siedlcu (fot. własna)
- Ryc. 20. Urzędowa tablica informacyjna rezerwatu przyrody „Parkowe” (fot. własna)
- Ryc. 21. Brama Twardowskiego (fot. własna)
- Ryc. 22. Topograficzny szkic 4. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro

- Ryc. 23. Diabelskie Mosty (fot. własna)
- Ryc. 24. Urzędowa tablica informacyjna rezerwatu przyrody „Ostrężnik”
(fot. własna)
- Ryc. 25. Jaskinia Ostrężnicka (fot. własna)
- Ryc. 26. Źródła Zygmunta i Elżbiety (fot. własna)
- Ryc. 27. Pstrągarnia w Złotym Potoku (fot. własna)
- Ryc. 28. Smażony pstrąg tęczowy (fot. własna)
- Ryc. 29. Topograficzny szkic 5. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na
podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro
- Ryc. 30. Staw „Sen Nocy Letniej” (fot. własna)
- Ryc. 31. Jaskinia „Grota Niedźwiedzia” (fot. własna)
- Ryc. 32. Staw „Amerykan” (fot. własna)
- Ryc. 33. Pałac Raczyńskich w Złotym Potoku (fot. własna)
- Ryc. 34. Dworek Krasieńskich (fot. własna)
- Ryc. 35. Topograficzny szkic 6. odcinka trasy wycieczki, opracowanie własne na
podkładzie ortofotomapy w programie Google Earth Pro
- Ryc. 36. Stawy Krasianów (fot. własna)
- Ryc. 37. Grobla między Stawami Krasianów (fot. własna)
- Ryc. 38. Pizza „Contadina” w „Stacji Smaku” w Juliance
(<https://www.facebook.com/Stacja.Smaku/photos/1758624874306449>)
- Ryc. 39. Stacja kolejowa w Juliance (fot. własna)
- Ryc. 40. Stacja kolejowa w Juliance (fot. własna)